

Sveti Ivan od Križa (Misli)

1. Bog se više otkriva duši koja više napreduje u ljubavi ili koja je svoju volju više uskladila s voljom Stvoriteljevom, tako da ona duša koja je u tome potpuno slična božanskoj volji, samim time je potpuno sjedinjena i preobražena u Njega na nadnaravan način.
2. Potrebno je da duša ima stalnu želju nasljedovati Krista u svakom djelu, poistovjećujući se s Njegovim primjerima, koje razmatra da bi ih znala slijediti i ponašati se u svakom trenutku onako kako bi se On ponašao.
3. Kao što dobro djelo u duši rađa ljupkost, mir, utjehu, svjetlo, čistoću i snagu, tako neuredna požuda donosi patnju, muku, sljepoću i slabosti.
4. Nije bitno dali je naka ptica vezana tankom ili debelom niti, jer će u oba slučajeva ostati zarobljena sve dok je ne prekine. Istina je da se tanka nit lakše prekida, no ipak se mora prekinuti, jer se ptica inače nebi mogla osloboditi. Jednako tako ne mogu dosegnuti slobodu božanskog zajedništva one duše koje su privržene nekom stvorenju, ako i posjeduju mnogo drugih kreposti.
5. Kao što je potrebno obrađivati zemlju da bi urodila plodom, a ne korovom, jednako je tako potrebno umrtviti svoje požude da bi duša napredovala.
6. Ako duša ima hrabrosti izaći, iznutra i izvana, iznad granica svoje naravi, ući će u područje nadnaravnog, koje nema posebnih načina i oblika jer ih sve sadržava.
7. Želio bih uvjeriti sve produhovljene ljude da se put k savršenstvu ne sastoji od količine meditacija i drugih pobožnih vježbi. Premda je to sve na neki način potrebno početnicima, nego je sadržan u stvari koja je jedina potrebna: znati se odreći sebe samih iznutra i izvana, grleći trpljenja i svladavajući se u svemu.
8. Nisu stvari ovog svijeta te koje gospodare dušom i uništavaju je, jer one u nju ne ulaze, nego želja i čežnja za njima koje u njoj prebivaju.
9. Božansku mudrost posjeduju samo oni koji puput neuke djece zanemare svoje znanje i s ljubavlju služe Bogu.
10. Duša treba uvijek težiti:
ne onome što je lakše,
nego onome što je teže,
ne onome što je ukusno,
nego onome što nema okusa,
ne onome što je ugodno,
nego onome što je manje ugodno,
ne odmoru, nego umoru,
ne višem, nego nižem,
ne utjesi, nego onome što utjeha nije,
ne skupljemu i dragocjenjemu,
nego priprostijemu i neuglednijemu,
ne da želi nešto,
nego da ne traži ništa,
ne da traži bolju stranu onoga što postoji, nego goru,
i da čezne za siromaštvom

i lišenošću od svega što postoji na svijetu
radi ljubavi Isusa Krista!

11. Samo jedna neuredna požuda, iako nije teški grijeh, dostatna je da zarobi dušu i učini je ružnom, tako da se ta duša sve dok se požuda ne odstrani ne može sjediniti s Bogom.

12. Kad bi duša htjela gledati i istraživati božanske stvari, ostala bi zablještana više negoli onaj koji izravno promatra prejak sjaj sunca.

13. Duša se jako udaljava od puta koji vodi do visokog stupnja sjedinjenja s Bogom kada osjećajno prione uz vlastito poimanje, osjećanje, maštanje, ili je privržena vlastitom načinu razmišljanja i vlastitoj volji, ili hrani želju za vlastitim načinom djelovanja ili za bilo koju drugu stvar, ne uspjevajući se odreći svega toga.

14. Duhovno sjedinjenje duše i Boga, ne sastoji se u duhovnim radostima i osjećajima, nego u osjetnoj i duhovnoj, nutarnjoj i vanjskoj smrti na križu.

15. Bog se sjedinjuje s dušom na uzvišenom i božanskom spoznajom koja je ljubavna i skrivena, jer takva spoznaja, koja nije drugo nego vjera, na neki način služi u ovom životu za sjedinjenje s Bogom, kao što svjetlo slave u drugom životu služi kao sredstvo za jasno gledanje Boga.

16. Kad bi se duša oslobodila svake zavjese ili zapreke, ostajući u svojoj čistoj lišenosti i siromaštvu duhom, odmah bi se, onako jednostavna i čista, preobrazila u jednostavnu i čistu mudrost, a to je Sin Božji.

17. Stvorenja bilo zemaljska bilo nebeska, i sve krasne predodžbe i slike, naravne i nadnaravne, koje mogu pasti pod gospodstvo moći duše, koliko god bile uzvišene u ovom životu, ne mogu se usporediti s Božjim bićem.

18. Da bi došla do posjedovanja božanske mudrosti, duša radje treba nastojati da nešto ne zna nego da zna.

19. Bog priopćuje duši mnoge stvari, čije čudesne učinke snage, svjetlosti i sigurnosti ne potvrđuje dokle god ona ne progovori o tome s onim koga joj je On postavio kao duhovnog suca. Taj uistinu ima vlast da je veže i razriješi, da odobri ili odbaci ono što se u njoj događa.

20. Bijeda stvorenja je manje prikladna primiti plemenitost Stvoritelja nego što je tama prikladna primiti svjetlo.

21. Duša koja veže svoje srce uz zemaljska dobra, pred Bogom je prepuna zloće. Kao što se zloća ne slaže s dobrotom, tako se ni duša neće moći sjediniti s Bogom, vrhovnim dobrom.

22. Duša koja teži za častima i sličnim stvarima te želi punu slobodu svojim strastima, neće moći stići da istinske slobode duha koja se postiže u božanskom sjedinjenju, jer ropstvo ne može imati nikakva odnosa sa slobodom, koja sa svoje strane, ne može postojati u srcu privrženom ljudskim požudama jer je to srce roba, nego postojati u slobodnom srcu, srcu sina.

23. Treba žaliti neznanje nekih ljudi koji se opterećuju izvanrednim pokorama i mnogim drugim vježbama koje čine po svojoj volji, misleći da će im to i drugo slično tome biti dovoljno da postignu sjedinjenje s božanskom mudrošću, a da pritom ne nastoje marljivo nijekati svoje želje.

24. Koliko se duša nastoji potamniti i poništiti s obzirom na vanjske i nutarnje stvari, toliko joj se

više ulijeva vjere, ljubavi i nade, jer ove tri bogoslovne kreposti rastu uzajamno.

25. Dok se duša ne otrgne od svih stvari nema sposobnosti da primi duha Božjega u čistoj preobrazbi.

26. Ima nekih božanskih spoznaja i dodira koji toliko obogaćuju dušu da je samo jedan dostatan ne samo da odjednom očisti od nesavršenosti što ih sama nebi mogla za čitav život ukloniti, nego je ostavljaju ispunjenu krepostima i Božjim dobrima.

27. Koliko je duša čistija i savršenija u vjeri, toliko više ima ulivene ljubavi od Boga, a koliko više ima ljubavi, toliko je više Duh Sveti rasvjetljuje te joj daje svoje darove, jer je ljubav sredstvo i uzrok po kojem joj ih daje.

28. Požude slabe snagu duše kao što nove mladice koje niču troše snagu oko panja te slabe stablo da ne donosi roda.

29. Djela onih duša koje su sjedinjene s Bogom su od Duha Svetoga, pa su stoga božanska.

30. Zadovoljimo se time da znamo istinu i otajstva na jednostavan i siguran način, kako nam ih Crkva predlaže, jer to dostoji da nam se jako rasplamsa volja i da ne dođemo u ponore znatiželja, gdje ćemo samo uz čudo izbjeći kakvu opasnost.

31. Požude proizvode u duši dvije najveće štete: jedna je da dušu lišavaju duha Božjega, druga da je umaraju, muče, potamnjuju, slabe i ranjavaju.

32. Sjedinjenje s Bogom oguljuje maštu, čisti je od svih oblika i slika, te je podiže u nadnaravno.

33. Neke navike svojevoljnih nesavršenosti, ako se ne iskorjene, ne samo da su zapreka božanskom sjedinjenju, nego također priječe daljnji napredak u savršenosti.

34. Budući da, s obzirom na bit vjere, ne postoje nove istine koje bi trebalo objaviti izvan onih što ih je Crkva već navjestila, sljedi da je za dušu ne samo prijeko potrebno odbaciti ono novo što joj je obavljeno u odnosu na neku krepost, nego joj dolikuje da, zbog opreza, ne pripusti druge neželjene različitosti. Potom, zbog čistoće koju mora imati u vjeri, ako bi joj bile priopćene već objavljene istine, ona neće u njih vjerovati, ne samo zbog jednostavna razloga što su nanovo objavljene, nego što su već dostatno objavljene Crkvi.

35. Duša koja dopušta da je požude pobjede, slična je bolesniku u groznici, koji neće ozdraviti sve dok ga ova ne napusti, a svaki trenutak osjeća kako mu žeđa raste.

36. Što više duša napreduje putevima duha, to više prestaje svojim moćima djelovati u pojedinačnim činima, stavljajući sve u sebe u samo jedan opći i čisti čin.

37. Duša koja ima razdijeljenu volju, slična je vodi koja, budući da se može izliti prema dolje, ne teče uvis, te tako ne služi ničemu.

38. Stanje sjedinjenja s Bogom sastoji se u tome da se volja posve preobrazi u Božju, tako da u njoj ne bude ničeg što bi bilo protivno božanskoj volji, nego da svi njezini pokreti budu u svemu i po svemu volja Božja.

39. Neka duša uzme vjeru kao vodiča i neka se samo na nju osloni kao na svjetlost, a ne ni na jednu od stvari koje razumije, u kojima uživa, koje osjeća ili zamišlja, jer je sve to tama u

kojoj će zalutati, dok je vjera iznad svih tih stvari.

40. Ući u nadnaravno znači izaći iz granica vlastite naravi, nutarnje i izvanjske, i udaljiti se posve od samih sebe da bismo se uzdigli od tolike niskosti prema onome što je najuzvišenije, iznad svega ostalog.

41. Kao što se drvo ne pretvara u oganj ako manjka samo jedan stupanj topline koja je potrebna za paljenje, tako se ni duša ne preoblikuje savršeno u Boga zbog samo jedne nesavršenosti koju ima, premda je ona manja od koje svojevjerne požude.

42. Onaj tko se želi sjediniti s Bogom, svoj hod ne smije temeljiti na spoznaji ili pouzdavajući se u ukus, osjećaj ili maštu, nego treba vjerovati u božansko Biće, koje nije spoznatljivo u ovom životu i čija spoznaja nije u moći razuma, mašte ili kakvog osjetila. Štoviše, ono najuzvišenije što se na zemlji može osjetiti ili kušati o Bogu, neizmjereno je daleko od njega i od Njegova čistog posjedovanja.

43. Duša mora biti slobodna ne samo od svega što se odnosi na stvorenja, nego se mora poništiti i odreći svake stvari što se odnosi na duh.

44. Đavao se jako raduje kad neka duša pristaje uz objave te je sklona da ih prima, jer tada on hvata dobru priliku da ubaci zablude i da kvari u njoj vjeru.

45. Kontemplacija, pomoću koje razum prima višu spoznaju Boga, zove se mističnom teologijom, tj. tajnovitom božanskom mudrošću, jer je skrivena i samom razumu koji je prima.

46. Ako duša potpuno otkloni od sebe ono što je protivno Božjoj volji, ostatak će trajno sjedinjena s Bogom po ljubavi.

47. Duša, dakle ne treba drugo nego da se otrese svojih naravnih protivnosti i nepriličnosti, da bi joj se Bog, koji je u njoj prisutan po naravnoj biti, pružio također po nadnaravnoj milosti.

48. Ako u nebeskim milostima duša bude i dalje vjerna i nenavezana, Gospodin neće okljevati da je uzdigne, od jednog do drugog stupnja, sve do sjedinjenja i božanskog preobraženja.

49. Razum, da bi bio sposoban za sjedinjenja s Bogom, mora ostati čist, oslobođen od svega što sadrži osjete i od svega što on sam može jasno shvatiti, te mora ostati u nutarnjem miru i spokojstvu, oslonjen na vjeru.

50. Oslobođenost srca daje duhovnom čovjeku jasniju spoznaju o vremenitim dobrima, pomažući srcu da razumije istine, kako naravne tako i nadnaravne, po kojima s velikom korišću i dobitkom, uživa ista dobra drugačije negoli onaj koji im je privržen, jer ih ovaj uživa po onome što imaju najbolje, a onaj po onome što imaju najgore: ovaj po njihovoj bitnosti, a onaj preko privrženih osjeta po njihovim sporednim svojstvima.

51. Nikakva nadnaravna spoznaja ni dojam u ovom pokvarljivom životu ne mogu razumu poslužiti kao bliže sredstvo za visoko ljubavno sjedinjenje s Bogom. Uistinu sve što razum može shvatiti, volja uživati i mašta predočiti, veoma je različito od Boga i Njemu neprimjereno.

52. Sjetilna viđenja i dojmovi ne mogu biti sredstvo za božansko sjedinjenje, jer nisu primjereni Bogu.

53. Bog se najčešće na svojstven način podaje izvorno duhu, i tada je to za dušu veća sigurnost i veća korist negoli da se podaje osjetima u kojima se obično nalazi velika opasnost zablude.
54. Kršćanin se ne smije radovati samo zbog toga što obavlja dobra djela i što se ispravno ponaša, nego jer sve to čini radi ljubavi prema Gospodinu, bez obzira na nešto drugo.
55. Duša odvajajući se od sjetilnih dobra, izvlači zadivljujuću korist, stječući veliku raspoloživost za primanje božanskih dobara i duhovnih darova.
56. Duša se treba razborito čuvati svih objavljenja, da prijeđe čisto i bez zablude u noć vjere koja vodi božanskom sjedinjenju.
57. Tko ima već sada čisto srce, nalazi u svim stvarima radosnu i slasnu, čistu i vedru, duhovnu i uzdignutu ljubavnu spoznaju Boga.
58. Duša da bi došla k Bogu, mora radije hodati ne shvaćajući negoli shvaćajući: ono što je promjenljivo i shvatljivo, mora ustupiti mjesto onomu što je nepromjenljivo i neshvatljivo.
59. Kako bi nam dao dobar primjer naš Spasitelj je za molitvu izabrao samotna mjesta i ona koja nisu odviše zaokupljala osjete, nego su dušu uzdizala k Bogu, kao brda koja se uzdižu od zemlje i koja su redovito pusta, bez ikakvih povada za sjetilne ugodnosti.
60. Sva nebeska viđenja, objavljenja i osjećaji, i što god drugo ikada mogu zamisliti, ne vrijeda toliko koliko najmanji čin poniznosti.
61. Nijedan oblik, lik, slika ili kakav drugi nebeski ili zemaljski, naravni ili nadnaravni pojam koji može pasti na pamet nije Bog.
62. Uzrok zbog kojeg neke duhovne osobe nikada ne dolaze do pravih radosti duha, leži u tome što svoje požude nikad konačno ne udalje od uživanja vanjskih i vidljivih stvari.
63. Bog koji daje milosti i čini neko dobro, redovito se služi likovima koji niso osobiti lijepo isklesani ili neobično naslikani i prikazani, kako vjernici ne bi tu moć pridavali liku ili slici.
64. Podnošenje svega jednakom i spokojnom mirnoćom ne samo da pomaže duši u stjecanju dobra nego pomaže da duša i same nevolje bolje prosudi i poduzme prikladna rješenja.
65. Mudar čovjek daje važnost sadržaju i korisnosti djela, a ne njegovoj ugodnosti i užitku.
66. Onog tko je nenavezan ne muče brige ni za vrijeme molitve ni kasnije, tako da bez gubitka na vremenu, s lakoćom zaslužuje veliku duhovnu blagodat.
67. Nitko ne zavrijeđuje ljubav osim po krepostima koje ima u sebi. Taj način ljubljenja potpuno je u skladu s voljom Božjom i svojstvena mu je velika sloboda.
68. Čuvajući vrata duše to jest osjetila, jednako se čuvaju i znatno povećavaju mir i čistoća.
69. Iako je bolje obavljati molitvu na mjestu koje je urešenije, uza sve to je potrebno odabrati mjesto gdje će osjeti i duh biti manje sprečavani da se usmjere prema Bogu.
70. Razlog zbog kojeg Bog čini čudesa i djeli milost posredstvom nekih određenih slika više

negoli drugih ,ne leži u tome što su one prve dragocjenije od drugih,nego u tom što se posredstvom njihove svježine budi zaspala pobožnost u narodu,te molitvena osjećajnost.

Sir 51,8 "Tad se sjetih milosrđa tvojeg, o Gospode, i djela tvojih još odiskona, kako izbavljaš one koji te strpljivo čekaju"

32. 71. Poništivši ispraznu nasladu kojom se naslađuje u svojim djelima,duša postaje siromašna duhom,a to je jedno od evanđeoskih blaženstva o kojem Sni Božji kaže:Blago siromasima duhom,njihovo je kraljevstvo nebesko.

72. Duša se raduje uzvišenim i božanskim stvarima po posjedovanju tamne i gole vjere,vrhunskim ugodama ljubavi po kreposti ljubavi,po kojoj volja ne nalazi radost u drugim stvarima osim u Bogu,te zadovoljstvo u sjećanju po kreposti nade.To je čudesa korist.koja ima bitnu i izravnu vrijednost po savršenom sjedinjenju duše s Bogom.

73. Kontemplacija nije ništa drugo doli otajstveno i mirno ulijevanje Boga,puno ljubavi,koje ako mu se otvori put,raspaljuje dušu duhom ljubavi.

74. Koliko se duša više približi Bogu,toliko se više nalazi u dubokim tminama zbog svoje vlastite slabosti:kao što bi netko približivši se suncu povrijedio oči prevelikim sjajem te bi vidio samo veću tamu zbog slabosti svojev vida.

75. Savršenost i vrijednost dijela ne stoji u njihovu broju niti u užitku što se u njima nalazi,nego u tom da se u njima znamo odreći sebe.

76. Kako bi se razum mogao sjediniti s božanskim svjetlom te u stanju savršenstva postati božanskim,potrebno je da se prije pročisti i poništi u svome naravnom svijetlu te da dođe u tamu posredstvom tamne kontemplacije.

77. Ponizni su daleko od toga da bi htjeli biti učitelji bilo komu,zato su uvijek pripravnici poći putem drugačijim od onoga kojim idu,kad ime se to zapovjedi,jer se nikada ne pouzdaju u sebe same.

78. Prava pobožnost mora izvirati iz srca i paziti samo na istinu i na bit onoga što predstavljaju duhovne stvari.Sve ostalo je samo privrženost i svojstvo nesavršenosti,tako da je nužno umrtviti tu požudu kako bi se došlo do određenog savršenstva.

79. Kad je naklonost posve duhovna,dok ona raste,istodobno raste i ljubav prema Bogu,štoviše,koliko duša više misli na nju,toliko više misli na ljubav prema Bogu i žudi za njom.

80. Najmanja korist koja dolazi od Presvetog sakramenta jest ona koja spada na osjete,dok je najveća ona nevidljiva korist milosti što se daje duhu.

81. Ponizni će dati krv iz svog srca za onoga koji služi Bogu,i pomoći će mu,koliko mogu,da mu bolje služi.

82. Oni dakle,koji se od početka dobro upute prema savršenosti,ne priljubljuju se uz vidljive predmete,niti se njima opterećuju,niti se brinu da bi znali više negoli treba znati za dobro djelovanje.Oni gledaju samo na bit unutarnje savršenosti,tj.da u svakoj stvari ugone Bogu,a ne sebi.

83. Kad božansko svjetlo motrenja zahvati dušu koja još nije potpuno prosvjetljena, proizvodi u njoj duhovne tmine jer ne samo da nadilazi njene sposobnosti nego joj ih oduzima i potamnjuje čin njezina naravnog rasuđivanja.
84. Sva naravna djelovanja i pokreti, umjesto da pomognu, zapreka su da se prime duhovna dobra sjedinjena u ljubavi, jer je s obzirom na ta dobra svaka naravno vještina posve nedovoljna, sam Bog ih ulijeva u dušu na pasivni i tajnovit način u tišini.
85. Tamna noć zaista polako izvlači duh iz redovitog i običnog načina mišljenja o stvarima, da ga prenese u božanski način, koji je daleko drugačiji od svakog ljudskog načina.
86. Suhoća čini da duša čisto napreduje u božanskoj ljubavi, jer se više ne pokreće na djelovanje ugodnošću djela, nego samo da ugodni Bogu.
87. Kako bi duša prešla u uživanje božanskih veličina, u prvom je redu potrebno da joj tamna noć motrenja uništi i poruši njezinu niskost, stavljajući je u tamu, u suhoću i prazninu u odnosu na svaku stvar, jer svjetlo koje joj mora biti uliveno zaista je najuzvišenje božansko svjetlo, koje nadilazi svako drugo naravno svjetlo i razum ga ne može primiti na naravn način.
88. O dušo koja si najljepša među svim stvorovima, koja toliko žudiš saznati gdje je tvoj Ljubljeni da se s Njim susretneš i ujediniš! Napokon ti je rečeno da si ti sama stan u kojem On boravi i skrovište u kojem se krije.
89. Ljubav se palača samo ljubavlju.
90. Jedna od najvećih milosti što je Bog može dati duši na prolazu u ovom životu jest da joj dade jasno shvatiti i tako visoko misliti o Bogu da razumije kako ga ne može potpuno spoznati ni osjetiti. To je uistinu na neki način slično mislosti koju uživaju blaženici na nebu, gdje oni koji ga više poznaju, jasnije razumiju da im preostaje neizmerno toga da shvate.
33. 91. Za dušu koja ljubi smrt ne može biti goraka, jer u njoj nalazi sve ljubavne užitke i slasti, niti joj može biti žalosno spominjati se smrti, jer je spomen na nju vezan uz radost, niti joj smrt može biti teška i mučna, jer je svršetak svih tjelesnih nevolja i početak svakog dobra.
92. Tko može opisati ono što Duh Gospodnji čini da zaljubljene duše shvate gdje On stanuje? I tko ima dovoljno riječi da iskaže ono što ih On čini osjećati i željeti.
93. Treba reći da je Riječ-Sin Božji, skupa s Ocem i Duhom Svetim, bitno prisutan ali skriven, u unutrašnjoj biti duše. Stoga duša koja mu želi ući u trag, treba da izađe iz svih stvari osjećajima i voljom, sabirući se u sebi do najvećeg stupnja kao da ništa drugo ne postoji.
94. Vjera i ljubav su pratioci slijepca, oni će te povesti nepoznatim stazama do skrivenog Boga.
95. Za traženje Boga treba imati srce jako, lišeno svega i slobodno od svih zala i od svih dobara koja nisu Bog.
96. Duša koja je bolesna od ljubavi prema Bogu, ima ova tri svojstva: s kakvom god se stvari susretne ili o čemu god raspravlja, uvijek joj je na pameti tjeskobna misao o svome zdravlju, a to je njezin Zaručnik, te joj je stoga, premda se zadržava u drugim poslovima, srce

uvijek zaokupljeno Njime, a odatle proistječe drugo svojstvo, to jest da gubi okus za sve stvari, a također i treće, da joj svaka stvar postaje dosadna i svaki razgovor težak i neugodan.

97. Ne samo da zemaljska dobra i tjelesni užici zaprečuju put k Bogu, nego i duhovne utjehe i užici, ako se posjeduju ili traže kao vlastiti, sprečavaju put križa Krista Zaručnika.

98. Ljubav nikad ne postaje savršena dok se ne izjednače oni koji se ljube tako da se preobrazu jedno u drugo, tek tada je ljubav potpuno zdrava.

99. Duša koja istinski ljubi Boga nije lijena, nego čini što god može da uđe u trag Sinu Božjemu, svome Zaručniku i nakon što učini sve što je mogla, ne miri se i misli kako nije ništa učinila.

100. Ne zaustavljaj se nikada u ljubavi i užitku u onome što razumiješ i osjećaš o Bogu, ljubi i uživaj samo u onome što o Njemu ne možeš ni razumjeti ni osjetiti, to znači traži ga u vjeri.

101. Sve što se u ovom životu može spoznati o Bogu, koliko god to bilo veliko, nije prava ni potpuna spoznaja, nego djelomična i veoma daleka.

102. Kao što je bolesnik mlitav u svom djelovanju, tako je duša koja je mlaka u ljubavi, mlitava u vršenju herojskih djela kreposti.

103. Ljubav prema Bogu jest zdravlje duše, pa stoga ako duša nema savršene ljubavi, nema savršenog zdravlja, nego je bolesna, jer bolest nije drugo doli pomankanje zdravlja, tako da kad duša nema nijednog stupnja ljubavi, ona je mrtva, a kad ima koji stupanj ljubavi prema Bogu, pa bio i najmanji, već je živa, ali je vrlo slabašna i bolesna zbog male ljubavi koju ima. Stoga koliko poraste ljubav, duša će imati toliko više zdravlja, te kad ljubav bude savršena, bit će joj zdravlje potpuno.

104. Ulivene istine vjere nalaze se u duši kao u skici, a kad budu predmet jasnog gledanja, bit će u njoj kao savršena i dotjerana slika.

105. Sve dotle Bog ne spusti na dušu zraku svoje svjetlosti, On je za nju nepodnošljiva tama, ako joj je duhovno blizu, jer nadnaravno svjetlo svojom jačinom potamnjuje naravno svjetlo.

106. Kad duša dođe do toga da posjeduje savršen strah Gospodnji, postigla je već savršen duh ljubavi jer taj strah, posljednji od sedam darova, jest sinovski strah, a savršeni se sinovski strah rađa iz savršene ljubavi prema Ocu.

107. Mudri pred svjetom i mudri pred Bogom smatraju jedni druge ludima, jer niti prvi mogu shvatiti mudrost i znanje Božje, niti drugi mudrost i znanje svijeta, budući da svjetovna mudrost ne poznaje Božju i obrnuto.

108. Koliko duša više ljubi toliko je savršenija u onom što ljubi.

109. Oni dakle koji su veoma aktivni i koji misle da će svojim propovjedima i vanjskim djelima obuhvatiti cio svijet, neka dobro razmisle kako bi mogao više koristiti Crkvi i kako bi Bogu postali mnogo miliji, da ne govorimo o dobrom primjeru koji bi time dali, kad bi upotrijebili barem polovicu svoga vremena da provedu s Bogom u molitvi.

110. Tolika je bijeda naše naravi da duša ne može primiti kad joj se predaje, ono što joj daje najviše života i za čim najviše žudi, a to je spoznaja svog Ljubljenog i Njegovo priopćenje, a da je to ne stoji života.